

Drets Fonamentals

Codi: 102214
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500786 Dret	OT	4	2

Professor/a de contacte

Nom: José Carlos Remotti Carbonell
Correu electrònic: josecarlos.remotti@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

L'assignatura de Drets Fonamentals no requereix d'uns requisits previs, però es recomanable haver superat les assignatures d'Organització Constitucional de l'Estat, Dret Constitucional I (realitzades a primer curs) i, en particular, Dret Constitucional II (realitzada a segon curs) corresponents al Grau de Dret. Aquesta assignatura també s'ofereix a estudiants de Programes de Mobilitat internacional, així com a estudiants d'altres Graus de Ciències Socials afins.

Objectius

Drets Fonamentals és una assignatura optativa que s'imparteix en sessions de tres hores cada sessió durant el segon semestre. Aquesta assignatura pretén aprofundir en els coneixements sobre drets fonamentals específicament a través de l'estudi d'una selecció de temes i qüestions actuals en aquesta matèria.

En un món globalitzat i europeïtzat, els drets fonamentals reconeguts a les Constitucions i a escala supranacional han d'encarar al segle XXI nous conflictes i donar resposta a realitats noves, com ara l'impacte dels avanços científics, els problemes de la multiculturalitat, l'irrupció de les noves tecnologies de la informació i de la comunicació (TICs i especialment Internet), la incidència de la crisi econòmica i financera global i l'aparició d'un catàleg obert permanentment de situacions i problemes socials, culturals i també jurídics que precisen encarar-se des dels drets fonamentals.

En aquest món globalitzat i europeïtzat, amb un nou context científic, tecnològic, econòmic, però també amb noves realitats socials i culturals, aquesta assignatura pretén un important grau d'internacionalització en els seus continguts (selecció de temes) i en el seu desenvolupament (a més de l'anàlisi de la jurisprudència del Tribunal Constitucional espanyol, s'examinarà jurisprudència d'altres jurisdiccions equiparables del Dret Comparat, i de l'àmbit europeu i internacional, així com documentació d'interès nacional i supranacional).

Els objectius principals de l'assignatura són que l'estudiant assoleixi:

- Una formació especialitzada sobre Drets Fonamentals.
- L'estudi a través de casos i la resposta jurídica a temes d'actualitat i/o emergents amb acreditada projecció futura.
- Els fonaments jurídics i una bona utilització de jurisprudència, fonts i documentació diverses d'àmbit nacional, internacional i supranacional.
- Una actitud crítica, reflexiva i conscient dels nous problemes i reptes dels drets fonamentals.

Competències

- Defensar i promoure els valors essencials de l'estat social i democràtic de dret.
- Demostrar que es té una consciència crítica en l'anàlisi de l'ordenament jurídic i el desenvolupament de la dialèctica jurídica.
- Gestionar informació de manera eficient: poder assimilar un volum de dades considerable en un tems limitat.
- Gestionar recursos bibliogràfics i documentals: bases de dades, navegació, etc.
- Identificar els conflictes d'interessos subjacents en litigis i casos reals.
- Identificar, conèixer i aplicar els principis bàsics i generals de l'ordenament jurídic.
- Integrar la importància del dret com a sistema regulador de les relacions socials.
- Utilitzar diferents tecnologies de la informació i la comunicació.
- Utilitzar els principis i els valors constitucionals com a eina de treball en la interpretació de l'ordenament jurídic.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar el contingut de les normes jurídiques, des del prisma constitucional.
2. Analitzar i valorar jurídicament diferents problemes actuals de la societat.
3. Comprendre els riscos per als drets que es poden originar a causa de les noves tecnologies.
4. Comprendre la necessitat de dotar d'eficàcia els drets fonamentals, ja que no n'hi ha prou amb la mera declaració d'aquests drets.
5. Comprendre la necessitat pròpia de qualsevol societat de dotar-se d'una determinada organització política que garanteixi una mínima convivència.
6. Comprendre la vinculació, tant dels poders públics com de les persones, amb els valors, els principis i els drets constitucionals, i assumir-ne la projecció sobre tot l'ordenament.
7. Comprendre que els diferents problemes actuals de la societat s'han de tractar des de la tolerància i el respecte de la diversitat, els drets fonamentals i el lliure desenvolupament de la personalitat, propis d'un estat social i democràtic de dret.
8. Conèixer diferents fórmules i camins vàlids constitucionalment per trobar sortides als diferents problemes actuals de la societat.
9. Conèixer el caràcter normatiu, objectiu i institucional dels drets, els seus elements configuradors, els límits dels drets i la seva possible suspensió, així com els mecanismes de defensa i garantia dels drets.
10. Conèixer la funció desenvolupada per la Constitució com a marc de convivència democràtica i base i fonament de l'ordenament jurídic.
11. Conèixer la funció legitimadora dels drets fonamentals en l'ordenament, en tota societat democràtica, i saber que el reconeixement, la garantia i l'eficàcia dels drets fonamentals constitueixen l'element material del sistema democràtic.
12. Definir els diferents mecanismes de defensa i garantia dels drets.
13. Demostrar que es coneixen els continguts bàsics de la matèria.
14. Establir els casos en els quals pot ser procedent la suspensió dels drets, sia en supòsits excepcionals com en els de suspensió individual de drets.
15. Establir que els problemes socials actuals no tenen una única solució possible vàlida, sinó que democràticament i constitucionalment poden tenir diferents solucions vàlides.
16. Gestionar informació de manera eficient: poder assimilar un volum de dades considerable en un tems limitat.
17. Gestionar recursos bibliogràfics i documentals: bases de dades, navegació, etc.
18. Identificar els diferents mecanismes processals de protecció i garantia dels drets.
19. Saber que els drets no són il·limitats i, per tant, conèixer les fonts legítimes i constitucionals de límits dels drets.
20. Tenir, en qualsevol anàlisi que es faci, una visió integradora de la complexitat jurídica normativa, que inclogui una perspectiva conjunta i sistemàtica de les normes autonòmiques, estatals i europees.
21. Utilitzar diferents tecnologies de la informació i la comunicació.
22. Valorar la diversitat i la pluralitat de la societat.

Continguts

PROGRAMA DE DRETS FONAMENTALS

Tema 1: Els drets fonamentals al segle XXI

1. Evolució històrica i perspectiva comparada. Els elements configuradors dels drets
2. Els drets fonamentals a la Constitució Espanyola, al Dret de la Unió Europea i en altres sistemes de protecció de drets
3. Globalització i justícia global. Drets, valors i garanties
4. Reptes dels drets fonamentals al constitucionalisme del segle XXI: els drets en situacions de conflicte

Tema 2: Drets fonamentals en el constitucionalisme multinivell

1. La protecció en el Consell d'Europa. El Tribunal Europeu de Drets Humans
2. La protecció a la Unió Europea: El Tribunal de Justícia i altres òrgans de protecció
3. La protecció internacional: El Tribunal Penal Internacional i altres tribunals de protecció dins l'àmbit de Nacions Unides
4. La sujecció del dret espanyol a l'àmbit jurídic internacional i europeu

Tema 3: Igualtat i no discriminació en el multinivell jurídic global

1. Igualtat de gènere en un món global
2. Configuració genèrica i manifestacions específiques de la igualtat i la no discriminació.
3. La protecció de les minories
4. La protecció de les persones en situació de vulnerabilitat

Tema 4: La societat de la informació en el multinivell jurídic

1. Llibertat d'expressió e informació. Manifestacions generals i específiques
2. Protecció de dades: dret a l'oblit a Internet, videovigilància, dades biomètriques i *cloud computing*
3. Secret de les comunicacions i secrets oficials
4. Noves tecnologies a l'àmbit laboral

Tema 5: La tutela efectiva multinivell dels drets i llibertats

1. Elements configuradors generals i específics
2. Accés a la justícia
3. Garanties processals del procés equitatiu
4. Interrelacions jurisdiccionals multinivell

Metodologia

El procés d'aprenentatge se centra en el treball de l'estudiant, qui aprèn treballant individual i grupalment, sent la missió del professorat ajudar-lo en aquesta tasca subministrant-li informació i mostrant-li les tècniques i les fonts on es pot aconseguir.

El desenvolupament de la docència de l'assignatura i de la formació de l'estudiant es basa en les següents activitats:

1. Activitats dirigides:

1.1. Classes magistrals: on els estudiants adquireix a través de la transmissió de coneixements del professor / professora les bases conceptuals de la matèria i senta el marc jurídic normatiu i jurisprudencial.

1.2. Classes de seminari: com a espai d'aprenentatge on els estudiants assumeixen un rol preferentment actiu per a, juntament amb el professor / professora, analitzar i interpretar preguntes, qüestions o casos prèviament elaborats a fi de desenvolupar i consolidar el contingut essencial explicat en les classes teòriques.

2. **Activitats supervisades:** Es tracta d'activitats que els estudiants desenvoluparan en aula, amb la supervisió i suport del professor / professora. Es tracta de la solució d'algun supòsit pràctic en aula, elaboració d'algunes fitxes de sentències i / o normativa o bé de la realització d'esquemes o escrits de redacció desenvolupada d'alguns epígrafs de l'assignatura o de lectures complementàries de monografies o articles doctrinals.

3. **Activitats autònomes:** es tracta d'activitats en les quals l'estudiant s'organitza el temps i esforç de manera autònoma sigui de manera individual o grupal .

3.1 Estudi de l'assignatura.

3.2 **Elaboració de documents d'activitats pràctiques:** que seran lliurades i analitzades a l'aula. Es tracta de casos pràctics proposats amb antelació suficient pel professor o bé de l'elaboració de recensions crítica de llibres i lectures o fitxes de jurisprudència, normativa o de pel·lícules.

3.3 Cerca de bibliografia, jurisprudència i materials per a la resolució dels casos pràctics, complementar les qüestions teòriques

3.4. Elaboració de treballs de curs, informes, etc.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	22,5	0,9	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Discussió sobre casos pràctics	22,5	0,9	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Tipus: Supervisades			
Preparació d'un treball escrit sobre una qüestió monogràfica de l'assignatura	17	0,68	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22
Tutories: activitats presencials individuals o en grup orientades al desenvolupament dels coneixements i resolució de problemes d'aprenentatge	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22
Tipus: Autònomes			
Redacció del treball escrit.	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Avaluació	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Estudi. Cerca de bibliografia, jurisprudència i documentació. Lectura, anàlisi i síntesi de textos	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17,

Avaluació

El sistema d'avaluació podrà incloure qualsevol dels següents ítems:

- Prova final de conjunt. Podrà tenir un pes sobre la nota final d'entre el 30 i 50%
- Realització d'un treball de recerca individual o grupal sobre un tema assenyalat pel professor/a. El seu pes sobre la nota final podrà ser d'entre el 0 i el 30%
- Participació activa i de qualitat de l'estudiant de les intervencions d'en els debats i activitats individuals o en grup. El seu pes sobre la nota final podrà ser 0 entre el 20%
- Realització individual o grupal d'activitats pràctiques específiques (solució de casos, realització d'informes, ressenyes, escrits jurídics, dictàmens...). el seu pes sobre la nota final podrà ser d'entre 0 i el 30%

A l'inici del curs el professor o professora presentarà el programa de l'assignatura previst en aquesta guia, indicant els temes que es tocaran. Així també presentarà el cronograma d'activitats docents (teories i pràctiques), i concretarà el sistema d'avaluació continuada fixant les activitats d'avaluació seleccionades i el percentatge sobre la nota global assignat a cadascuna d'elles, així com la seva data de realització.

També s'indicarà el sistema de reavaluació de les activitats suspeses. La reavaluació no modifica el sistema d'avaluació contínua. Podrà consistir en un nou examen de tota l'assignatura. La seva nota substituirà a la de l'activitat avaluada que tingui la qualificació més baixa a l'efecte de tornar a realitzar el càlcul global. En tot cas els qui superin l'assignatura a partir del nou càlcul efectuat a partir de la reavaluació tindran com a nota 5. La reavaluació només podrà realitzar-se si l'alumne o alumna ha seguit l'avaluació continuada.

Aquestes indicacions també seran exposades al campus virtual /Moodle

Un alumne o alumna que copii o intenti copiar en un examen final tindrà un 0 en l'examen. L'alumne o alumna que presenti una pràctica en la qual hi hagi plagi obtindrà un 0 i rebrà un advertiment. En cas de reiteració de la conducta, suspensarà l'assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació activa de l'estudiant i qualitat de les intervencions dels alumnes en els debats	0-20%	6	0,24	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22
Prova final de conjunt	30-50%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Realització d'activitats pràctiques individuals o en grup: Avaluació continuada	0-30%	10	0,4	1, 2, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21
Realització d'un treball escrit de recerca individual o grupal sobre un tema objecte de l'assignatura assenyalat pel professor/	0-30%	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22

Bibliografia

Manuels de Dret Constitucional: vegeu la part relativa a Drets Fonamentals

CASSESE, Sabino: *El Derecho global: Justicia y democracia más allá del Estado*. Ed. Derecho Global, Sevilla, 2010.

FREIXES, Teresa: "La Constitución y el sistema de derechos fundamentales y libertades públicas". En E. Alvarez (Coord.) *Administraciones Públicas y constitución. Copnmemoración del XX aniversario de la Constitución*. Instituto Nacional de Administración Pública, Madrid, 1998.

Constitución y derechos fundamentales. Promociones y Publicaciones Univesitarias, Barcelona, 1992.

Maletín de Recursos Género y Ciencia. Con M.Sales, M.A. Gensana, F. Zapata e I. Sánchez de Madariaga. UAB - Ed. Experimenta, Madrid 2013.

GAVARA, Juan Carlos, DE MIGUEL, Josu y RAGONE, Sabrina: *El control de los cibermedios*. Bosch, Barcelona, 2014.

GOMEZ, Yolanda: *Constitucionalismo multinivel: Derechos fundamentales*. Sanz y Torres, 2011.

REMOTTI, José Carlos: *La Corte Interamericana de Derechos Humanos*. Instituto Europeo de Derecho, Barcelona 2003.

Bibliografía específica

Es proporcionarà durant el curs.

Programari

L'assignatura no exigeix un programari específic